

SLOVENŠČINA, 4. razred

UČNA TEMA: Aksinja Kermavner – Tema ni en črn plašč

Cilji

- Razvijati bralno razumevanje literarnih besedil.
- Spodbujati analitično in kritično mišljenje pri obravnavi temeljnih literarnih motivov.
- Krepite sposobnost izražanja osebnega doživljanja in stališč do literarnega besedila.
 - Izraziti občutke in misli ob branju odlomka.
- Oblikovati mnenje o obravnavanih življenjskih temah in ga utemeljiti z argumenti.

POTEK URE

Nekaj besed o avtorici...

Aksinja Kermauner se je rodila 03. 08. 1956 Tarasu Kermaunerju in Alenki Goljevšček. Po končani osnovni šoli se je vpisala na Gimnazijo Vič v Ljubljani, nato pa izobraževanje nadaljevala na Pedagoški akademiji, kjer se je vpisala na smer slovenski jezik/likovni pouk.

Najprej je tri leta delala kot učiteljica na različnih šolah, potem pa se je kot profesorica slovenskega jezika na srednji šoli Zavoda za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku seznanila z delom z invalidi. Sledila je služba v ljubljanskem Zavodu za slepo in slabovidno mladino, kjer uči že od leta 1987.

Aksinja Kermauner je literarno pot začela leta 1977 s pesniško zbirko *Ples pravljic* in jo nadaljevala s številnimi objavami v strokovnih revijah ter v revijah za otroke. Danes je poznana kot avtorica številnih knjižnih del za otroke in mladino, izdala pa je tudi štiri romane za odrasle.

V knjigi *Tema ni en črn plašč* v ospredje postavi zgodbo petošolca Klemena, ki zaradi neprevidnosti pri metanju petard oslepi.

Osrednji lik je petošolec Klemen Langus, ki slabo vidi. Med uro telovadbe mu žoga zbijе na tla očala, zaradi česar naslednjo uro ne vidi besedila kontrolne naloge pri slovenščini. Na pomoč pokliče učiteljico, ki pa mu ne pomaga, ampak od njega zahteva tišino. Njegovo slabovidnost razume samo učiteljica matematike, vendar ga pomiluje. Vse je lažje, ker ima ob sebi najboljšega prijatelja in sošolca Miha, s katerim v jedilnici skupaj malicata. In ko nekega dne zagledata tam dve lepotici iz šestega razreda, se oba zaljubita.

Naslednji dan jim učiteljica slovenščine vrne kontrolne naloge – Klemen doma mami razloži, zakaj je pisal zadostno, a se mama vseeno odloči, da bo odšla na govorilne ure. To se Klemenu že naslednji dan maščuje tako, da mora pred tablo odgovarjati na zelo težka vprašanja. Med odmorom z Mihom srečata Nino in Tjašo in ju povabita na novoletno zabavo.

Klemen se na zabavo odpravi brez očal, ker se zdi sam sebi brez njih bolj simpatičen. Tam se želi izkazati z metanjem petarde; ker ne vidi, ne ve, ali petarda gori ali ne. Ko jo od blizu pogleda, počī.

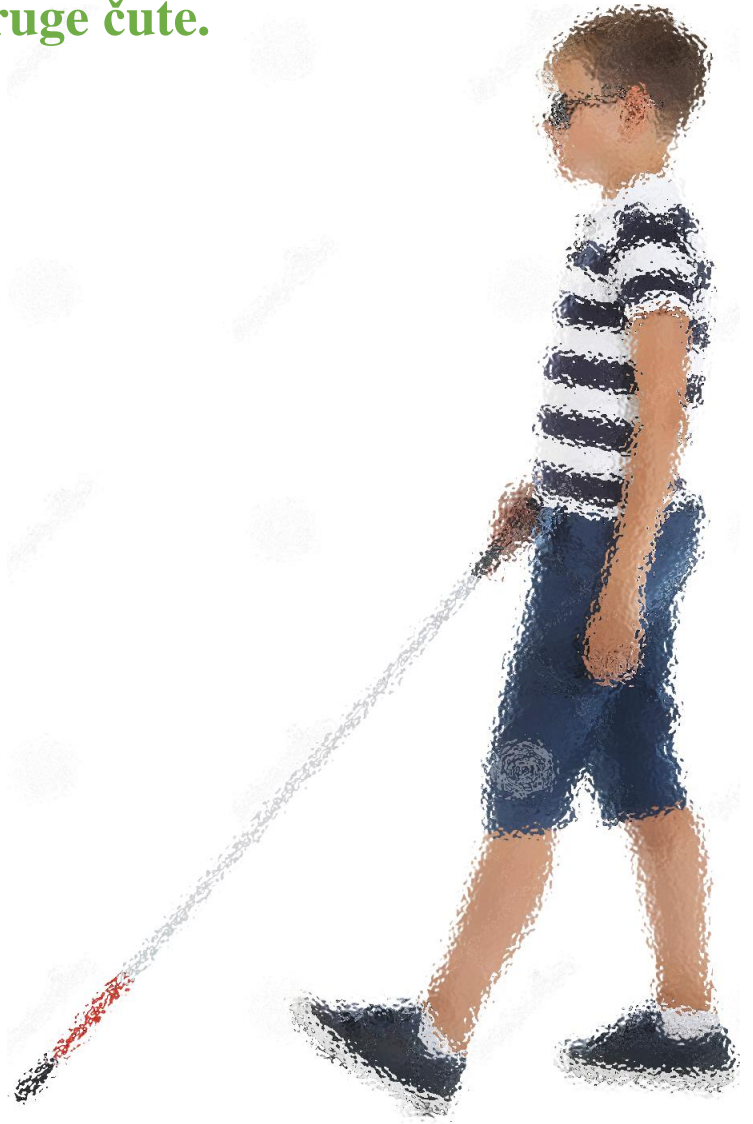
Zbudi se v bolnišnici in spozna, da ne bo nikoli več videl. Polasti se ga brezup – ne razume slepote, poleg tega je jezen na prijatelje. Ker se tudi doma ne znajde, se z mamami odločita, da bo nadaljeval šolanje v Zavodu za slepo in slabovidno mladino.

Ob prvem obisku ga pozdravi zelo prijetna učiteljica slovenščine, ki ga predstavi razredu. Šolsko klop in sobo si deli z Domnom, ki je slep od rojstva. Domen mu pomaga pri vključevanju v nov šolski sistem in mu predstavi specialne pripomočke, ki jih slepi potrebujejo za samostojno življenje.

Tako se začne počasi zavedati, da ni težko in da je mogoče tudi s slepoto spodobno živeti. Ko nek vikend preživi doma, na sprehodu s palico sreča Tjašo, ki mu pove, da ga je v bolnišnici obiskala, a se je prestrašila njegovega odziva. Ne moti je, da Klemen ne vidi, saj pravo prijateljstvo ne pozna ovir.

Knjigo, v katero je vložen list, na katerem sta brajeva abeceda in odlomek v brajici, zaključni slikovni slovar s fotografijami nekaterih specialnih pripomočkov in opisi dodatnih šolskih predmetov za slepe in slabovidne učence.

S takšnim osveščanjem poskuša pisateljica videčim približati svet slepih in slabovidnih in dokazati, da ti ljudje niso drugačni od videčih in da živijo povsem običajno življenje, le da za doživljanje sveta uporabljajo druge čute.

USODNA NOVOLETNA ZABAVA

Aksinja Kermauner

Končno je nastopil težko pričakovani petek, dan novoletnega praznovanja na šoli. Dopoldan smo imeli le štiri ure in te so minile v rezljanju okraskov in prepevanju božičnih in novoletnih pesmic. Kaj hitro smo se pobrali domov, da se pripravimo za tisto pravo ob petih. Oblekel sem nove nesice in ful dobro majico z napisom športne firme na hrbtu. Z Mihom sva bila zmenjena, da me pride iskat. Ravno sem si želiral pramen las, ki me nikakor ni hotel ubogati, ko je pozvonilo. Zvilo me je v želodcu. Tam bo tudi Tjaša! Odrzel sem v kuhinjo, pozdravil mamo, preslišal njena opozorila in že sva s sošolcem šibala proti šoli.

Nečesa sem se domislil.

»Lej moj novi dizajn!« sem rekel Mihcu in spravlil očala v žep.

Miha me je ošinil od strani. »Klemen, a tako sploh kaj vidiš?«

»Saj bova skupaj! Sicer pa se moram navaditi. Kmalu bom tudi jaz videl, veš?«

Na hitro sem mu zrecitiral vse, kar mi je povedala mama. Miha je bil navdušen. In že sva se pomešala v množico v veliki šolski telovadnici. Sledil sem Mihcu in vključil vse svoje antene, da bi kje opazil Tjašo. Moj najboljši prijatelj, sosed, sošolec, skratka Miha, me je prav hitro prikrmaril do skupine deklet, ki so se v zadregi smejale, in mi šepnil: »Tule sta najini bejbi! Parkirajva se zraven!«

S pogledom sem iskal Tjašo, vendar so se mi vse nafrizirane bučke zdele enake. Potem pa sem začutil njen vonj, vonj, ki bi ga prepoznal med tisoči na svetu. Srce mi je divje utripnilo, se za hip ustavilo, iz ust pa nisem spravil niti vejice.

Tjaša me je odrešila: »Voav, Klemen, si faca! Veš, kako ti paše, da si brez očal! Še stokrat bolj si luškan!«

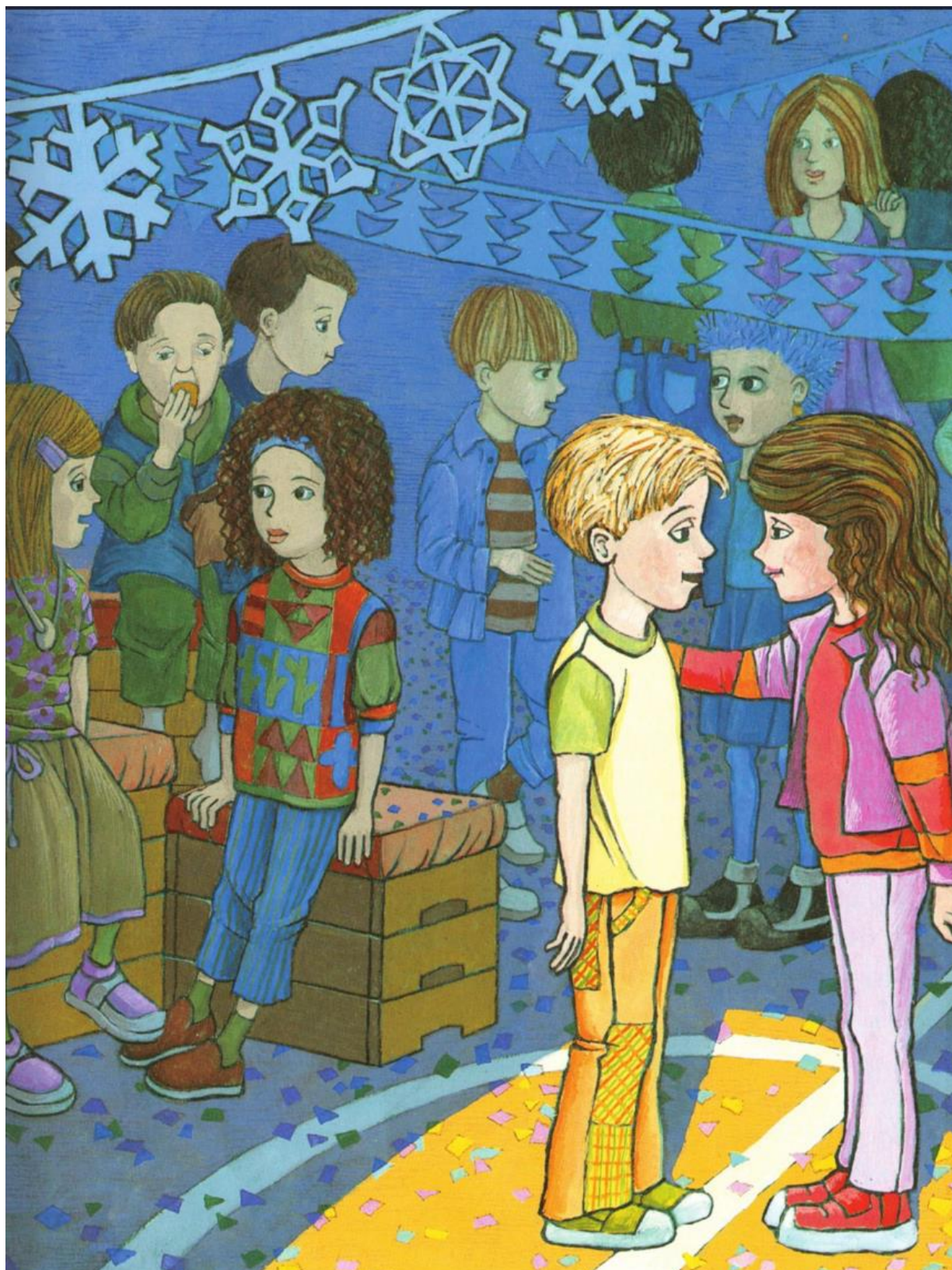
Potipal sem, če so moji okularji še v žepu. V mislih sem se za vedno poslovil od njih. Vse naredim, da bi bil Tjaši všeč, pa četudi si razbijem nos!

Potegnil sem jo malce vstran.

»A veš, da bom mogoče po novem letu sploh brez očal! In da bom bolje videl!«

»Juhu!« je zaplesala Tjaša in se mi obesila okrog vratu. Začutil sem njene roke na tilniku in nemudoma me je izstrelilo v deveto nebesno orbito. »Super!«

Tjaša je bila tako vesela, da sem se še jaz nalezel njenega navdušenja. To je prava frendica! Pa še kaj več. Mogoče bi si jo pa danes upal vprašati, če bi hodila z mano? Kar zdajle? Trenutek je bil nadvse primeren. Tjaša je še vedno objemala moj vrat ... Vroče me je polilo.

»Tjaša ...« sem začel. Srce mi je pobežljalo, počutil sem se, kot da me bo vsak hip kap.

Tjaša je začutila prizvok v mojem glasu. Obrnila se je k meni, da so mi njeni dolgi lasje opljusknili lice.

»Ja, Klemen?« je pričakujoče rekla.

Pogledal sem jo globoko v čokoladne oči, se odkašljaj, požrl slino ... takrat pa naju je dobri stari Miha z vso silo treščil po rami. Od kod se je ravno zdaj vzela ta tepec?

»No,« mi je od blizu zarjul v uho, »kaj nisi obljubljal nekakšnih petard?«

Kakšne petarde? sem zbegano pomislil. V tem trenutku so me petarde zanimala ravno toliko kot lanska cena nakodrane solate. Zakaj me ne more pustiti pri miru? Pa ravno zbral sem pogum ...

»Saj res, petarde,« je brez pravega navdušenja rekla Tjaša, Miha in Nina pa sta naju že odvezla ven, v jasen zimski večer. Zadišalo je nekako pričakujoče, sveže in ostro.

Skrili smo se za vogal telovadnice. V žepu sem pobrskal za petardama in eno privlekel na plan. Miha je zmagoslavno tresel škatlico vžigalic.

»Ha, na tole pa nisi pomislil, kaj? To je pa moja glavca!«

Postavljal se je pred Nino, jasno. Ubogi, zaljubljeni Miha!

»Kako je velika! Tole bo pa precej počilo!« je šepnila Nina navdušeno, da bi pokazala Mihi, kako jo vse to zanima.

Ha, tudi Nina je zaljubljena, sem ugotovil z velikim veseljem.

»Vržemo, potem pa črta! Z drugo se bomo pozabavali pozneje. Velja?« je poveljeval moj prijatelj. »Prižgi, Klemen!«

Začelo me je zebsti v roke, zato sem bil malce neroden. Prasknila je šele druga vžigalica. Podržal sem plamen pred petardo, vendar se ni hotel prijati. Primaknil sem vse skupaj k očem, kajti brez očal sem slabo videl glavico pokalice. Plamenček ni in ni hotel oblizniti petarde. Pogledal sem še bliže.

»Klemen, odvrzi!« sem še zaslišal Mihov glas, Tjašin vrisk, nato pa mi je pred očmi eksplodiralo tisoč plamenov, ki so mi boleče prebodli zenice in z ognjenim mečem vsekali po možganih. V ustih sem začutil ogaben okus po zažganem, nato pa me je zajela črna črna tema.

(odlomek)

